

Posudek diplomové práce

Bc. Andreie Ameliana

### **Rumunský argot: minulost a současnost**

Ústav etnologie a středoevropských a balkánských studií

Domnívám se, že už na samém úvodu tohoto posudku je třeba ocenit, jaké téma si diplomant pro svou práci zvolil, neboť na oboru rumunistika dosud nevznikla žádná práce, jež by se dané problematice byť jen okrajově dotýkala. Takovýto průkopnický počín s sebou nese i metodologický přístup, pro nějž se diplomant právem rozhodl, přístup, kdy je autor nucen vymezit obecné rysy sledovaného jevu, v našem případě argotu jako takového, a teprve pak postupovat od obecného k jedinečnému, tj. na tomto základě provést srovnání českého argotu s argotem rumunským a nastínit historický vývoj rumunského argotu a bádání o něm.

Tato obecnější část tvoří první polovinu předkládané práce a obráží se v ní diplomantova poučenost všemi relevantními pracemi, které v rumunském a českém prostředí k dané problematice vznikly.

Mnoho prostoru k polemice tato část práce neposkytuje, neboť obsahuje jasné, časem prověřené informace, až na drobné výjimky – zřejmě kostrbaté překlady z rumunského originálu typu: *Rumunský jazyk, stejně jako jiný světový jazyk, disponuje svými složitostmi, s jejichž nástrahami se musejí mluvíci během životního cyklu vypořádat; ...výrazové prostředky...sloužící zapůsobit...* (s. 18) – zprostředkované potenciálnímu čtenáři srozumitelným, kultivovaným jazykem. Poněkud diskutabilním se jeví pouze tvrzení na s. 15, že v Jasech, druhém největším rumunském městě při hranicích s Moldavskou republikou, *budou významnější výpůjčky z ruského prostředí, než tomu bude u bukurešťského argotu, kde pro změnu bude větší inklinace k bulharskému argotu*. Není sporu o

tom, že existují rozdíly v argotu mezi jednotlivými regiony a že v rumunském argotu z Moldavské republiky převládají rusismy, ale bulharský vliv je dnes i v Bukurešti zanedbatelný, což se dáno přílivem basarabských studentů na místní vysoké školy, obecnou znalostí argotických textů některých moldavských hudebních skupin mezi mládeží i zastoupením moldavského, potažmo ruského argotu v literárních dílech moldavských autorů vydávaných bukurešťskými nakladatelstvími (např. Alexandru Vakulovski, *Pizdeț* nebo *Salvați Roșia Montană*), takže se můžeme i v rumunské metropoli setkat s argotickými dublety typu: *boschetar x bomj* (somrák, bezďák, houmlesák); *iarbă, vegetală x travcă* (tráva, marjána) nebo s výrazy jako *pașan = băiat, ins, individ* (týpek, borec).

Z podkapitoly *Vývoj argotu v komunistickém Rumunsku* jasně nevyplývá, že se v ní dají vysledovat zhruba tři hlavní etapy. Údobí, kdy působilo stalinské učení o jazykovědě bezvýhradně, lze v zásadě vymezit lety 1948 až 1958, tj. rokem, kdy došlo k odchodu 650tisícové sovětské okupační armády. Vulgárně sociologicko-ideologická představa o tom, že argot coby produkt třídních rozporů zanikne spolu se zánikem vykořisťovatelských tříd, přežívalo i nadále v 60. letech, ale nemluvílo se o něm, a pokud se tomuto fenoménu v různých pracích z obecné jazykovědy nedalo vyhnout, uváděly se farizejsky příklady z francouzštiny. Ve třetí fázi (1970-1989) už režim existenci autochtonního argotu nepopíral, ale rafinovaně jej využíval jako nástroj indoktrinace, především v časopise *Săptămîna*, řízeném koryfejem režimu Eugenem Barbem, kdy barvitý jazyk, tak odlišný od „prkenného“ jazyka ostatních periodik, sloužil jako vějička hlavně pro mladou generaci.

Ve druhé části diplomové práce autor rozebírá tři druhy rumunského argotu, děleného podle hlediska sociologického profesního a věkového, a dále se pak zabývá vlastním tvořením argotických slov, tj. odvozováním pomocí přípon a předpon, lidovou etymologií a paronymií, skládáním, změnou gramatické

platnosti, onomatopoi, elipsou, kontaminací a abreviací. Každá z uvedených podkapitol obsahuje teoretickou část, následně ilustrovanou příklady z praxe. Příklady jsou to vesměs průkazné a je jen škoda, že diplomant se ne vždy pokusil najít odpovídající český výraz.

Práci uzavírá kvalitní rumunštinou sepsané résumé a bohatý výčet bibliografie, který může být důležitým vodítkem pro začínající překladače z rumunštiny, neboť argotismy se do současné literární produkce stále více promítají. Předkládaná práce, povýtce deskriptivní, je zpracována svědomitě, poněkud mi v ní však chybí diplomantův vlastní názor.

Doporučuji k obhajobě s hodnocením velmi dobře.

V Křižatkách dne 6. 6. 2024

PhDr. Jiří N a š i n e c